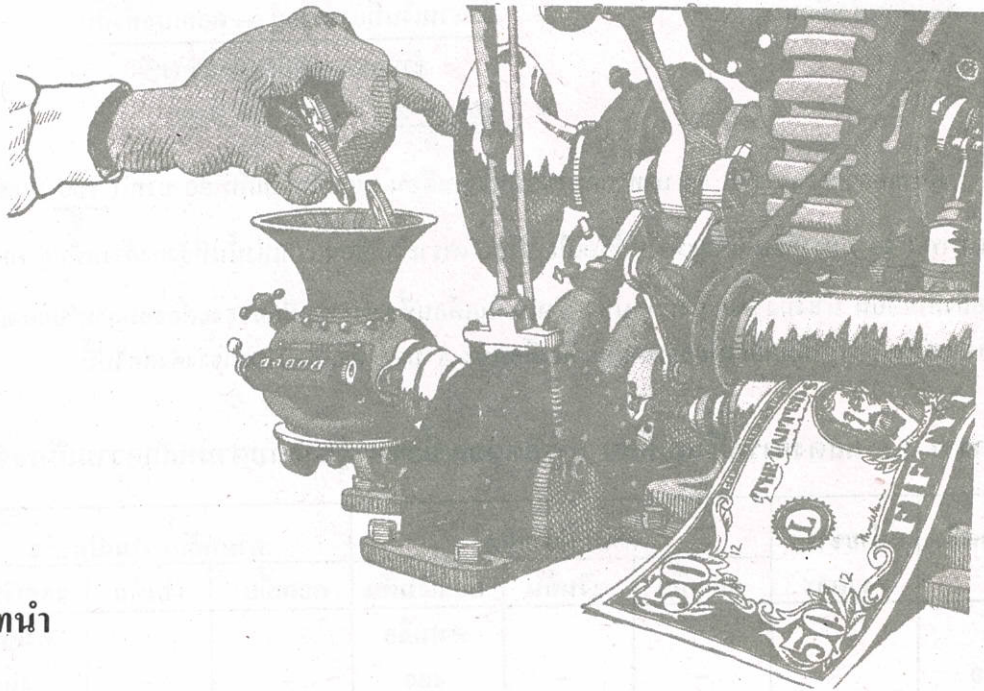


การคิดหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง... ของการผ่อนส่ง

อาจารย์ชนะใจ เดชวิทยาพร



บทนำ

ในภาวะปัจจุบันนี้ คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการผ่อนส่งนับเป็นส่วนหนึ่งของแทบจะทุกครัวเรือน เมื่อต้องการจะได้ของใช้สักชิ้นหนึ่ง ถ้ามีราคาไม่มากนักก็อาจจะรอนเก็บเงินได้ครบจึงไปจัดซื้อหามา แต่ถ้าสินค้านั้นมีราคาแพงการรอให้เก็บเงินได้ครบ ก็คงจะไม่ทันกับความต้องการ การผ่อนส่งจึงมีส่วนช่วยให้ผู้บริโภคได้สินค้ามาสนองตามความต้องการ ในเวลาทันที่

เมื่อมีการผ่อนส่ง ดอกเบี้ยจึงต้องมาเกี่ยวข้อง เป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ขายเมื่อไม่ได้รับเงินสดทั้งหมด ก็จำเป็นต้องคิดค่าดอกเบี้ยของเงินส่วนที่ยังไม่ได้รับชำระ ผู้ซื้อทุกคนก็ยินดีที่จะให้ส่วนลดเซยค่าดอกเบี้ย แต่ปัญหาเกิดขึ้นคือผู้ซื้อจะทราบได้อย่างไรว่าจะได้รับความยุติธรรมจากการผ่อนส่งนั้น

ถูกไหม...ที่คิดดอกเบี้ยโดยไม่ลดเงินต้น

ผู้ขายรายย่อยที่นำสินค้าราคาไม่แพงนักมาขายเงินผ่อนโดยเก็บเงินทุกวันเงินเดือนออก ร้านค้าย่อยร้านค้าขนาดกลางจนถึงร้านค้าขนาดใหญ่ในบางแห่ง จะนำราคาเงินสดของสินค้าหักด้วยเงินดาวน์ เพื่อเป็นเงินต้นใช้ในการคำนวณดอกเบี้ยตลอดระยะเวลาที่ผ่อนส่ง เช่น

ร้านค้าแห่งหนึ่งขายเตารีดไฟฟ้า ราคาเงินสด 500 บาท ถ้าผ่อนส่งจะคิดเงินดาวน์ 100 บาท ที่เหลือผ่อนส่งในเวลา 5 เดือน เดือนละ 84 บาท โดยบริษัทแจ้งว่าคิดดอกเบี้ยในอัตรา 12% ต่อปี

$$\begin{aligned}
 \text{วิธีการคิด จำนวนเงินที่ยังค้างอยู่} &= \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินคาวน} \\
 &= 500 - 100 \\
 &= 400 \text{ บาท} \\
 \text{สูตร ดอกเบี้ย} &= \frac{\text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ย} \times \text{เวลา}}{100} \\
 \text{เงินต้น} &= 400 \text{ บาท} \\
 \text{อัตราดอกเบี้ย} &= 12\% \text{ ต่อปี} \\
 \text{เวลา} &= 5 \text{ เดือน} \\
 \therefore \text{ดอกเบี้ยทั้งสิ้น} &= \frac{400 \times 12 \times 5}{100 \times 12} = 20 \text{ บาท} \\
 \therefore \text{ต้องผ่อนส่งเดือนละ} &= \frac{\text{จำนวนเงินที่ยังค้างอยู่} + \text{ดอกเบี้ยทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระ}} \\
 &= \frac{400 + 20}{5} = 84 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

ผู้ขายคิดว่าจำนวนเงิน 84 บาท ที่ต้องผ่อนส่งทุกเดือน แยกเป็นเงินต้น 80 บาท ($\frac{400}{5}$) และดอกเบี้ย 4 บาท ($\frac{20}{5}$) การคิดเช่นนี้จะทำให้ผู้ซื้อเสียเปรียบ เพราะในเดือนแรกเท่านั้นที่ยังคงค้างหนี้อยู่ 400 บาท แต่เมื่อถึงสิ้นเดือน นำเงินงวดแรกไปผ่อนส่ง ดังนั้น ในเดือนที่สองดอกเบี้ยควรจะลดลงตามยอดเงินต้นที่ลดลง แต่ผู้ขายยังคงคิดดอกเบี้ยอยู่เท่าเดิม คือเดือนละ 4 บาท ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1.1 แสดงการเปรียบเทียบ การคิดดอกเบี้ยของผู้ขายกับตามหลักความเป็นจริง

งวดที่	จ่ายชำระ งวดละ	ตามที่ผู้ขายคิด			ตามหลักความเป็นจริง		
		ดอกเบี้ย	เงินต้น	ยอดเงินต้น	ดอกเบี้ย	เงินต้น	ยอดเงินต้น
0	—	—	—	คงเหลือ 400	—	—	คงเหลือ 400
1	84	4	80	320	4	80	320
2	84	4	80	240	3.20	80.80	239.20
3	84	4	80	160	2.39	81.61	157.59
4	84	4	80	80	1.58	82.42	75.17
5	84	4	80	—	0.75	83.25	(8.08)

จากตาราง 1.1 จะพบว่าในงวดแรกที่ผ่อนส่ง 84 บาท นั้น แบ่งเป็นการจ่ายค่าดอกเบี้ย 4 บาท ($\frac{400 \times 12 \times 1}{100 \times 12}$) ที่เหลือ 80 บาท ($84 - 4$) เป็นการผ่อนส่งเงินต้น ซึ่งจะตรงกันทั้งตามผู้ขายคิดและตามหลักความเป็นจริง แต่เมื่อถึงงวดที่สอง จะต่างกัน เพราะจริง ๆ ต้องใช้เงินต้น 320 บาท ($400 - 80$) ในการคิดดอกเบี้ย ซึ่งจะเป็นดอกเบี้ย 3.20 บาท ($\frac{320 \times 12 \times 1}{100 \times 12}$) แต่ผู้ขายก็ยังคิดดอกเบี้ย 4 บาทเช่นเดิม

ดังนั้น ถ้าผู้ขายคิดดอกเบี้ยตามหลักความเป็นจริง ผู้ซื้อจะจ่ายค่าดอกเบี้ยเพียง 11.92 บาท ($4 + 3.20 + 2.39 + 1.58 + 0.75$) แต่การคิดของผู้ขายทำให้ผู้ซื้อต้องเสียดอกเบี้ยถึง 20 บาท ($4 + 4 + 4 + 4 + 4$) ซึ่งจ่ายเกิน

ไป 8.08 บาท (20-11.92) อัตราดอกเบี้ยที่ผู้ขายแจ้งแก่ผู้ซื้อว่า 12% ต่อปี จึงเป็นไปได้ แต่ต้องมากกว่า ซึ่งจะเป็นเท่าใดนั้นจะคำนวณให้ทราบในตอนต่อไป

การคิดหาจำนวนเงินที่ต้องผ่อนส่งในแต่ละงวด

ในหัวข้อที่แล้วมาเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งที่ผู้ขายใช้ในการคิด ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจมีอีกมากมายหลายรูปแบบ แต่ที่แน่นอนคือทุกรูปแบบทำให้ผู้ซื้อต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าความเป็นจริงทั้งสิ้น ผู้ซื้อจึงควรต้องทำความเข้าใจ และสามารถคิดคำนวณด้วยตนเองได้ว่าถ้าผู้ขายแจ้งให้ทราบถึง ราคาเงินสด เงินดาวน์ จำนวนงวดที่ต้องผ่อนส่ง อัตราดอกเบี้ยต่อปี ผู้ซื้อสามารถบอกได้ว่าต้องผ่อนส่งงวดละเท่าใด จึงทำให้ดอกเบี้ยที่เสียไปทั้งหมดเท่ากับที่ผู้ขายแจ้งให้ทราบจริง ๆ เพื่อป้องกันการเสียเปรียบที่จะเกิดขึ้น

$$\text{สูตร} \quad \text{เงินผ่อนในแต่ละงวด} = \frac{\text{เงินที่ยังค้างอยู่}}{\text{ปัจจัยคิดลด}}$$

$$\begin{aligned} \text{ปัจจัยคิดลด} &= \sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+r)^t} \\ &= \frac{1 - \frac{1}{(1+r)^n}}{r} \end{aligned}$$

r = อัตราดอกเบี้ยต่อปี

n = จำนวน ปี ที่ต้องผ่อนส่ง

หมายเหตุ

สูตรนี้ใช้ในการผ่อนส่งทุกปี แต่ในทางปฏิบัติ การผ่อนส่งอาจจะเป็นทุกวัน ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุก 3 เดือน หรือทุก 6 เดือน เป็นต้น จึงสามารถปรับจากสูตรเดิมมาเป็น

$$\text{ปัจจัยคิดลด} = \frac{1 - \frac{1}{(1+r/m)^{mn}}}{r/m}$$

โดย m = จำนวนครั้งที่ผ่อนส่งใน 1 ปี (ถ้าเป็นการผ่อนส่งทุกวัน $m = 365$, ทุกสัปดาห์ $m = 52$, ทุกเดือน $m = 12$, ทุก 3 เดือน $m = 4$, ทุก 6 เดือน $m = 2$)

จากตัวอย่างเดิม จึงสามารถคำนวณเงินที่ต้องผ่อนส่งในแต่ละงวด โดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$r = 12\% \text{ ต่อปี (เมื่อแทนค่า } = \frac{12}{100} = .12)$$

$$n = \frac{5}{12} \text{ ปี } \therefore mn = 12 \times \frac{5}{12} = 5$$

$$\text{ปัจจัยคิดลด} = \frac{1}{\frac{(1 + .12/12)^5}{.12/12}}$$

$$= 4.8534$$

$$\text{เงินผ่อนในแต่ละงวด} = \frac{\text{เงินที่ยังค้างอยู่}}{\text{ปัจจัยคิดลด}}$$

$$= \frac{400}{4.8534} = 82.42 \text{ บาท}$$

ทุกงวดที่ผ่อนส่ง 82.42 บาท แยกเป็นการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้น ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1.2 แสดงการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นในแต่ละงวดของการผ่อนส่ง

งวดที่	จ่ายชำระงวดละ	ดอกเบี้ย	เงินต้น	ยอดเงินต้นคงเหลือ
0	—	—	—	400
1	82.42	4	78.42	321.58
2	82.42	3.22	79.20	242.38
3	82.42	2.42	80.00	162.38
4	82.42	1.62	80.80	*81.58
5	82.42	0.82	*81.60	—

จากตาราง 1.2 จะพบว่า ดอกเบี้ยที่คิดในแต่ละงวดจะลดลงตามยอดเงินต้นที่ลดลง และเมื่อดอกเบี้ยในแต่ละงวดลดลง ทำให้เหลือเงินไปหักยอดเงินต้นเพิ่มมากขึ้นทุกงวด จนงวดสุดท้ายเงินที่เหลือจากการหักดอกเบี้ยจะพอดีกับยอดเงินต้นที่ค้างในงวดก่อนสุดท้ายพอดี (*ในตารางค่าที่ได้ 81.60 ไม่เท่ากับยอดเงินต้นคงเหลือ 81.58 เนื่องจากการคำนวณมีการปัดเศษทศนิยม ทำให้ค่าคลาดเคลื่อนกันเล็กน้อย)

การใช้ตารางปัจจัยคิดลด เพื่อทำให้การคำนวณง่ายขึ้น

การคำนวณหาปัจจัยคิดลด จะพบว่ามีตัวแปรเพียง 3 ตัว คือค่าของ r , m , n และส่วนมากการผ่อนส่งจะเป็นการผ่อนส่งรายเดือน เพื่อความสะดวกในการคำนวณ จึงได้คิดตารางปัจจัยคิดลดที่ค่าของ r และ n ต่าง ๆ กันออกไป แต่ค่าของ $m = 12$ (ผ่อนส่งรายเดือน $m = 12$) ดังนั้น mn จึงเท่ากับจำนวนเดือนทั้งหมดที่ต้องผ่อนส่ง บรรจุใส่ไว้ในตารางดังต่อไปนี้

(แนวนอนคือค่าของอัตราดอกเบี้ยต่อปี และแนวดิ่งคือค่าของจำนวนเดือนทั้งหมดที่ต้องผ่อนส่ง)

ตาราง 1.3 แสดงปัจจัยคิดลดของการผ่อนส่ง

จำนวน งวดที่ต้อง ผ่อนส่ง (เดือน)	อัตราดอกเบี้ย ต่อปี % (เดิม)	6	7	8	9	10	10.25	10.75	11.25	11.75	12.00	12.25	13.00
1		0.9950	0.9942	0.9934	0.9925	0.9917	0.9915	0.9911	0.9907	0.9903	0.9901	0.9899	0.9893
2		1.9851	1.9828	1.9802	1.9777	1.9753	1.9747	1.9734	1.9722	1.9710	1.9704	1.9698	1.9680
3		2.9702	2.9653	2.9604	2.9555	2.9507	2.9495	2.9470	2.9446	2.9422	2.9410	2.9398	2.9362
4		3.9505	3.9432	3.9342	3.9261	3.9180	3.9160	3.9120	3.9080	3.9040	3.9020	3.9000	3.8940
5		4.9259	4.9137	4.9015	4.8894	4.8774	4.8744	4.8684	4.8624	4.8564	4.8534	4.8505	4.8415
6		5.8964	5.8794	5.8624	5.8456	5.8288	5.8246	5.8163	5.8079	5.7996	5.7955	5.7913	5.7789
7		6.8621	6.8395	6.8170	6.7946	6.7724	6.7668	6.7557	6.7447	6.7337	6.7282	6.7227	6.7063
8		7.8229	7.7940	7.7652	7.7366	7.7081	7.7010	7.6869	7.6728	7.6587	7.6517	7.6447	7.6237
9		8.7791	8.7430	8.7072	8.6716	8.6362	8.6274	8.6098	8.5922	8.5747	8.5660	8.5573	8.5313
10		9.7304	9.6865	9.6429	9.5996	9.5565	9.5458	9.5244	9.5031	9.4819	9.4713	9.4607	9.4291
11		10.6770	10.6245	10.5724	10.5207	10.4693	10.4565	10.4310	10.4056	10.3803	10.3676	10.3550	10.3173
12		11.6189	11.5571	11.4958	11.4350	11.3745	11.3595	11.3295	11.2996	11.2699	11.2551	11.2403	11.1960
15		14.4166	14.3225	14.2293	14.1370	14.0455	14.0228	13.9774	13.9323	13.8874	13.8651	13.8428	13.7761
18		17.1728	17.0401	16.9089	16.7792	16.6508	16.6189	16.5555	16.4923	16.4295	16.3983	16.3671	16.2740
24		22.5629	22.3551	22.1105	21.8891	21.6708	21.6168	21.5091	21.4023	21.2961	21.2434	21.1909	21.0341
36		32.8710	32.3865	31.9118	31.4468	30.9912	30.8788	30.6556	30.4347	30.2158	30.1075	29.9997	29.6789
48		42.5803	41.7602	40.9619	40.1848	39.4282	39.2421	38.8738	38.5103	38.1513	37.9740	37.7978	37.2752
60		51.7256	50.5020	49.3184	48.1734	47.0654	46.7940	46.2578	45.7304	45.2110	44.9550	44.7012	43.9501
72		60.3395	58.6544	57.0345	55.4768	53.9787	53.6131	52.8925	52.1856	51.4916	51.1504	50.8124	49.8154
84		68.4530	66.2573	64.1593	62.1540	60.2367	59.7706	58.8538	57.9570	57.0792	56.6485	56.2224	54.9693
96		76.0952	73.3476	70.7380	68.2584	65.9015	65.3306	64.2100	63.1170	62.0501	61.5277	61.0117	59.4981
108		83.2934	79.9599	76.8125	73.8394	71.0293	70.3511	69.0926	67.7304	66.4725	65.8575	65.2515	63.4776
120		90.0734	86.1263	82.4215	78.9417	75.6712	74.8845	73.3467	71.8551	70.4068	69.7005	69.0048	66.9744
132		96.4596	91.8771	87.6006	83.6064	79.8730	78.9780	77.2920	75.5428	73.9070	73.1108	72.3274	70.0471
144		102.4747	97.2402	92.3828	87.8711	83.6765	82.6743	80.7230	78.8399	77.0209	76.1372	75.2688	72.7471
156		108.1404	102.2417	96.7985	91.7700	87.1195	86.0120	83.8596	81.7877	79.7911	78.8229	77.8727	75.1196
168		113.4770	106.9061	100.8758	95.3346	90.2362	89.0258	86.6780	84.4232	82.2557	81.2084	80.1778	77.2044
180		118.5035	111.250	104.6406	98.5934	93.0574	91.7472	89.2102	86.7796	84.4483	83.3217	82.2184	79.0363
240		139.5808	128.9825	119.5543	111.1450	103.6246	101.8700	98.4999	95.3056	92.2735	90.8194	89.4025	85.3551

จำนวน อัตราดอกเบี้ย
ภาคธุรกิจ ค่า
ผ่อนชำระ (เดือน) %

	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00	25.00
1	0.9885	0.9876	0.9868	0.9860	0.9852	0.9844	0.9836	0.9828	0.9820	0.9795	0.9804	0.9796
2	1.9655	1.9631	1.9607	1.9583	1.9559	1.9535	1.9511	1.9487	1.9463	1.9392	1.9416	1.9392
3	2.9313	2.9265	2.9217	2.9170	2.9122	2.9074	2.9027	2.8980	2.8933	2.8866	2.8839	2.8792
4	3.8860	3.8780	3.8701	3.8622	3.8543	3.8465	3.8387	3.8309	3.8232	3.8000	3.8077	3.8000
5	4.8297	4.8178	4.8061	4.7943	4.7826	4.7710	4.7594	4.7478	4.7363	4.7021	4.7135	4.7021
6	5.7624	5.7460	5.7297	5.7134	5.6972	5.6810	5.6650	5.6490	5.6330	5.6172	5.6014	5.5857
7	6.6844	6.6627	6.6411	6.6196	6.5982	6.5769	6.5557	6.5346	6.5136	6.4513	6.4720	8.9435
8	7.5958	7.5681	7.5406	7.5132	7.4860	7.4588	7.4319	7.4050	7.3784	7.2992	7.3255	6.4513
9	8.4967	8.4623	8.4282	8.3942	8.3605	8.3270	8.2936	8.2605	8.2275	8.1948	8.1622	8.1299
10	9.3872	9.3455	9.3041	9.2630	9.2221	9.1816	9.1413	9.1012	9.0614	8.9435	8.9826	7.2992
11	10.2674	10.2178	10.1686	10.1197	10.0711	10.0229	9.9750	9.9274	9.8803	9.7406	9.7668	9.7406
12	11.1376	11.0793	11.0216	10.9643	10.9075	10.8511	10.7951	10.7395	10.6844	10.6297	10.5753	10.5214
15	13.6879	13.6005	13.5140	13.4282	13.3432	13.2590	13.1756	13.0929	13.0109	12.9298	12.8493	12.7695
18	16.1511	16.0295	15.9093	15.7903	15.6726	15.5561	15.4409	15.3269	15.2141	15.1024	14.9920	14.8828
24	20.8277	20.6242	20.4235	20.2256	20.0304	19.8379	19.6480	19.4607	19.2760	19.0937	18.9139	18.7366
36	29.2589	28.8473	28.4438	28.0483	27.6607	27.2806	26.9080	26.5427	26.1845	19.0937	25.4884	25.1510
48	36.5945	35.9315	35.2855	34.6560	34.0425	33.4447	32.8619	32.2938	31.7399	31.1998	30.6731	30.1594
60	42.9770	42.0346	41.1217	40.2372	39.3803	38.5497	37.7446	36.9640	36.2071	35.4730	34.7609	34.0700
72	48.5307	47.2925	46.1002	44.9516	43.8447	42.7776	41.7487	40.7564	39.7992	38.8755	37.9841	37.1234
84	53.3618	51.8222	50.3472	48.9337	47.5786	46.2791	45.0325	43.8361	42.6877	41.5849	40.5255	39.5075
96	57.5665	55.7246	53.9700	52.2973	50.7016	49.1790	47.7254	46.3370	45.0104	43.7422	42.5294	41.3690
108	61.2231	59.0865	57.0605	55.1384	53.3137	51.5807	49.9338	48.3679	46.8781	45.4601	44.1095	42.8225
120	64.4054	61.9828	59.6968	57.5382	55.4984	53.5698	51.7449	50.0171	48.3800	46.8280	45.3554	43.9574
132	67.1742	64.4780	61.9457	59.5652	57.3257	55.2171	53.2302	51.3563	49.5877	47.9171	46.3377	44.8435
144	69.5833	66.6277	63.8640	61.2774	58.8540	56.5814	54.4482	52.4438	50.5588	48.7843	47.1123	45.5354
156	71.6793	68.4797	65.5005	62.7236	60.1323	57.7113	55.4470	53.3270	51.3397	49.4749	47.7231	46.0756
168	73.5029	68.4970	66.8965	63.9452	61.2014	58.6470	56.2662	54.0441	51.9677	50.0248	48.2047	46.4974
180	75.0897	71.4496	68.0874	64.9770	62.0956	59.4220	56.9380	54.6265	52.4726	50.4626	48.5844	46.8268
240	80.4168	75.9423	71.8775	68.1756	64.7957	61.7023	58.8642	56.2543	53.8485	51.6201	49.5685	47.6595

ตาราง 1.3 นี้จึงใช้ได้เฉพาะการผ่อนส่งรายเดือน โดยถ้าผู้ซื้อทราบว่าคุณยคิดอัตราดอกเบี้ยเท่าไรต่อปี ให้ผ่อนส่งกี่งวด ก็สามารถมาเปิดตารางหาปัจจัยคิดลดได้ เช่น จากตัวอย่างเดิม อัตราดอกเบี้ย = 12% ต่อปี ผ่อนส่งเป็นเวลา 5 เดือน ก็เปิดตารางโดยดูตามแนวนอนที่ 12% และดูตามแนวตั้งที่ 5 ค่าตรงที่ทั้ง 2 ตัดกันพอดี ก็ค่าของปัจจัยคิดลดที่ต้องการ ในที่นี้คือ 4.8534 ซึ่งจะเท่ากันพอดีกับที่ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตร แต่การใช้ตารางปัจจัยคิดลดจะประหยัดเวลาได้มาก โอกาสจะผิดพลาดเป็นไปได้น้อย

ในบางครั้งเป็นไปได้ที่อัตราดอกเบี้ยต่อปี และจำนวนงวดที่ต้องผ่อนส่งตามที่ผู้ขายแจ้งให้ทราบนั้น ไม่ปรากฏในตาราง ผู้ซื้อจึงต้องคำนวณโดยใช้สูตรเอง เพราะเป็นไปได้ที่จะบรรจุกำหนดลงไปได้ เพราะอัตราดอกเบี้ยอาจมีได้ตั้งแต่ 1% จนถึง 100% และอาจไม่ใช่ค่าจำนวนเต็มด้วย (ในตารางมีค่า อัตราดอกเบี้ย 10.25%, 10.75%, 11.25%, 11.75% และ 12.25% เพราะขณะนี้ธนาคารอาคารสงเคราะห์และธนาคารพาณิชย์ บางแห่งใช้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวเพื่อกีดกับลูกค้าผ่อนส่งที่อยู่อาศัย ซึ่งนับว่ามีลูกค้าจำนวนมากจึงเห็นควรนำมาบรรจุใส่ไว้ในตาราง) และจำนวนงวดที่ต้องผ่อนส่งก็ได้ตั้งแต่ 2 งวดขึ้นไป ถ้าจะนำทุกค่ามาใส่ไว้ในตาราง ก็จะทำให้มากเกินควร

การคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของการผ่อนส่ง

ถ้าทราบเงินที่ยังค้างอยู่ทั้งหมด เงินผ่อนในแต่ละงวด จำนวนงวดที่ต้องผ่อนส่ง ก็สามารถคำนวณหาได้ว่าผู้ขายคิดอัตราดอกเบี้ยจากผู้ซื้อในอัตราเท่าไร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับที่แจ้งให้ทราบว่าเป็นจริงหรือไม่ ถ้าไม่ตรงกันแต่สูงกว่า สูงกว่ามากแค่ไหน ผู้ซื้อพอจะรับได้หรือไม่ เช่นจากตัวอย่างเดิม

$$\begin{aligned} \text{เงินผ่อนในแต่ละงวด} &= \frac{\text{เงินที่ยังค้างอยู่}}{\text{ปัจจัยคิดลด}} \\ \text{ปัจจัยคิดลด} &= \frac{\text{เงินที่ยังค้างอยู่}}{\text{เงินผ่อนในแต่ละงวด}} \\ &= \frac{400}{84} = 4.7619 \end{aligned}$$

ทราบว่าคุณยคิดลด = 4.7619 และต้องผ่อนส่งใน 5 งวด จึงไปเปิดตารางปัจจัยคิดลด โดยดูตามแนวนอนที่ = 5 งวด ว่ามีค่า 4.7619 อยู่ตรงที่ใด ปรากฏว่าไม่มีค่า 4.7619 เลย มีแต่ค่าใกล้เคียง จึงต้องใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์ ดังนี้

อัตราดอกเบี้ย	19%	ระยะเวลาผ่อนส่ง 5 เดือน	ปัจจัยคิดลดเท่ากับ 4.7710
อัตราดอกเบี้ย	20%	ระยะเวลาผ่อนส่ง 5 เดือน	ปัจจัยคิดลดเท่ากับ 4.7594
อัตราดอกเบี้ยต่างกัน (1)%			ปัจจัยคิดลดต่างกัน 0.0116
ปัจจัยคิดลดต่างกัน 0.0116	ทำให้อัตราดอกเบี้ยต่างกัน		= 1%
ปัจจัยคิดลดต่างกัน 4.7710-4.7619=0.0091	ทำให้อัตราดอกเบี้ยต่างกัน		= $\frac{1 \times .0091}{0.0116}$
			= 0.7845%

ผู้ขายคิดอัตราดอกเบี้ยจากผู้ซื้อ = 19% + 0.78% = 19.78%ต่อปี จึงทราบได้ทันทีว่าที่แจ้งให้ผู้ซื้อทราบว่าจะคิดอัตราดอกเบี้ย 12%ต่อปีนั้น จริง ๆ แล้วผู้ซื้อต้องเสียอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 19.78%ต่อปี

สรุป

เมื่อได้ศึกษาเรื่องนี้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จะเป็นการคุ้มค่าเพราะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบจากผู้ขายที่มักจะโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ซื้อหลงเข้าใจผิดว่าอัตราดอกเบี้ยของการผ่อนส่งนั้นต่ำ นอกจากนี้ยังสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่นได้อีกด้วย เพราะยังมีอีกมากมายหลายบุคคลที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องนี้ดีพอ

บรรณานุกรม

1. เบญจวรรณ รัชนีสุธี, การเงินธุรกิจ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร, 2526.
2. พูนทรัพย์ รามัญและสุขใจ น้ำผุด, การบริหารการเงินบุคคล. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร, 2526.
3. เพชรรี ขุมทรัพย์และคณะ, หลักการบริหารการเงิน. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร, 2523.
4. สังวร ปัญญาติลก, การเงินธุรกิจ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพมหานคร, 2527.
5. Weston, Fred J. & Brigham, Eugene F. *Managerial Finance*, Eight Edition. Hinsdale, Illinois: The Dryden Press. 1986.